

et Gervasii & Protasii, atque Simpliciani, nec non & Xenodochii Sanctorum Cosmae & Damiani &c. Hinc Puricellius in Monument. Basilic. Ambrosian. num. 120. & Mabillonius in Annalib. Benedictin. ad Annum DCCCLXXXI. deducunt, ante illum Annum nobile Sancti Simpliciani Cœnobium in Mediolanensi Urbe traditum fuisse Monachis, qui adhuc ibi servire Deo pergunt. Quid est ergo, quod heic nobis occurrit *Presbyter Decumanus Canonicus hujus Monasterii*? Nihil aliud mihi dicendum succurrit, nisi aut Monasterium Sancti Simpliciani tunc minime diversum fuisse a Ravennatibus quibusdam, in quibus nulli Monachi, sed Presbyteri tantum Sæculares sub suo Abbate debebant. Qua de re infra agam in Dissertatione LXV. Aut simul Monachos & Canonicos in Basilica & Monasterio Sancti Simpliciani laudes Deo perfolvisse. Non me sane fugit, Præbendas interdum Monachis datas in Ecclesiis minime Monasticis. Monachos quoque in Cathedralibus Canonicorum munere functos reperi. At simul novi, uti Puricellius in eodem Libro, nuper memorato num. ostendit, *Ecclesiæ Metropolitanae Decumanos simul etiam fuisse aliarum istius Urbis Ecclesiarum Officiales*: quod etiam ostendunt tabulæ Anni DCCCCXCVII. ab ipso laudatæ.

A Ex quo autem communio mensæ & domicilii a Canonicis disrupta est, invalere Ecclesiasticæ Præbendæ: quo nomine designabatur portio illa reddituum, quam singulis Canonicis domi suæ degentibus Ecclesiæ præbebat ad eorum victum atque vestitum. Neque dubito, quin & longe ante Sæculum Christi Undecimum si non nomen, certe res in usu fuerit. Ratherius Veronensis Episcopus Sæculo Decimo in Opusculo de *Abbatia* scribit: *Ordinavi, ut quisque Presbyterorum annuatim acciperet inter frumentum & Segallum* (idest Secale) *modia decem, inter legumina & milium modia decem* &c. Sed his immorari non vacat. Ceterum ad dissipandas, minuendæve ejusmodi Collegiorum fortunas conspiravit olim & ipsorum Episcoporum impotentia, qui non suis contenti redditibus, Canonicorum quoque patrimoniam, pleraque a præcedentibus piissimis Episcopis donata, usurpabant, aut in emphyteusim tradendo dissipabant. Quare tempora fuere, quibus Canonici, quum Privilegia ab Imperatoribus aut Regibus quærebant, hoc etiam addendum curavere, ne cuiquam Antistitem liceret eorum bona invadere aut eripere. Id præcipue a Lucensibus Canonicis factum, uti constabit ex tribus Diplomatis, quorum priorum antiqua apographa, & tertii autographum vidi in eorum Tabulario, nunc evulganda.

Hugonis & Lotharii Regum Italiæ Diploma, quo Canonicis Lucensibus Curtem Sanctæ Petronillæ largiuntur, Anno 941.

I N nomine Sanctæ & individue Trinitatis. Hugo & Lotharius divina favente clementia Reges. Si sanctis ac venerabilibus ex nostrorum rebus aliquid Locis offerimus, instantis & future vite premium adipisci non titubamus. Quapropter omnium sanctæ Dei Ecclesiæ fidelium, nostrorumque presentium ac futurorum noverit universitas, qualiter pro Dei amore, animarumque Adelberti Marchionis, matrisque nostre Berte conjugis ejus, ac nostrarum animarum remedio, quamdam Curtem juris nostri Sanctæ Petronille nomine, que nobis hereditario jure ex parte ejusdem Matris nostre evenit prope Massam Macinariam conjacentem cum Capella in honore ejusdem Sanctæ Petronille, cum mansis viginti in Massa Macinaria, & duobus in loco Colugnole, nec non & pratis in Cepto & in Turignonia, atque vinea & campis in loco Turingo; nec non vinea & terris in Palatiano, & aliquantula terra in Ponte-tello, cum servis & ancillis, omnibusque rebus & familiis, ad eandem Curtem, & Capellam pertinentibus, Ecclesiæ beati Martini, ubi caput Lucani Episcopi esse dinoscitur, in usum & sumptum Canonicorum, ibidem pro tempore Deo militantium, prout iuste & legaliter possumus, concedimus, donamus, atque largimur, & de nostro jure & dominio in eorum jus & dominium omnino transfundimus & delgamus, una cum casis, sediminibus, campis, terris, vineis, pratis, pascuis, silvis, aquis, aquarumque decursibus, molendinis, piscationibus, montibus, vallibus, planiciebus, servis, & ancillis, aldionibus & aldianis, cunctisque rebus & familiis iuste & legaliter ad

C eandem Curtem pertinentibus & respicientibus in integrum: quatenus Canonici in Ecclesiæ beati Martini, Deo famulantes, & pro animabus Adelberti Marchioni, matrisque nostre Berte conjugis ejus, & pro nobis Dominum exorantes, præfatam Curtem cum omnibus ad se pertinentibus, in integrum habeant, teneant, firmiterque possideant. Insuper etiam Cortem illam, que Massa-grausi dicitur, quam Mater nostra de Patris nostri sueque pretio comparavit, quam etiam nos dudum præfate Ecclesiæ beati Martini in usum & sumptum Canonicorum, pro animabus Adelberti Marchionis, Matrisque nostre Berte contulimus, per hanc nostre præceptionis paginam confirmamus, pleniterque corroboramus, ut habeant, teneant, firmiterque possideant. Statuimus, ut Episcopus loci nullam quoquam in tempore de præfatis Cortibus potestatem habeat, neque inde se intromittat, nisi ad Canonicorum auxilium & salvationem. Et si, quod absit, a potestate eorum præfatas Cortes, cum omnibus ad se pertinentibus, Episcopus loci, aut ullus invasor, tulerit aut subtraxerit, tunc deveniant in jus & potestatem unius ex propinquiore parentibus meis tamdiu, donec talis Episcopus veniat, qui præfatas Cortes in jure & potestate Canonicorum esse permittat. Denique & Plebem de Sugruminio in honore Sancti Laurentii constructam, quam Conradus sanctæ Lucanæ Ecclesiæ Episcopus, ex parte Episcopii, loco quartæ portionis ex decimis prædictæ Canonice in usum & sumptum Canonicorum per scriptum concessit; per hoc nostrum Præceptum confirmamus & corroboramus: statuentes, ut nullus Episcoporum